

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор Хмельницького
національного університету
Сергій МАТЮХ
С. Матюх .2023 р

**ПОЛОЖЕННЯ
про науково-дослідну частину
Хмельницького національного університету**

УХВАЛЕНО:

Вченою радою Хмельницького
національного університету
(Перша редакція)
Протокол від 29.05.2015 № 11

УХВАЛЕНО ЗМІНИ:

Вченою радою Хмельницького
національного університету
Протокол від 27.04.2023 № 12

Хмельницький, 2023 р.

ЗМІСТ

1 Загальні положення.....	3
2 Мета, завдання і функції науково-дослідної частини.....	4
3 Структура і управління діяльністю науково-дослідної частини.....	6
4 Організація і планування науково-дослідних робіт	9
5 Організація праці і фінансування науково-дослідних робіт	10
6 Створення, реорганізація та припинення діяльності госпдоговірних підрозділів.....	11
7 Створення, реорганізація та припинення діяльності науково- дослідної частини	11
8 Прикінцеві положення	11

1. Загальні положення

1.1. Положення про науково-дослідну частину Хмельницького національного університету (далі – Положення) розроблене на підставі Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», чинних нормативних документів Міністерства освіти і науки України, Статуту Хмельницького національного університету.

1.2. Науково-дослідна частина (НДЧ) Хмельницького національного університету (далі Університет) є структурним підрозділом Університету і створена з метою організації та координації наукової, науково-технічної діяльності в Університеті. НДЧ не має самостійного балансу та статусу юридичної особи, але має свій реєстраційний рахунок.

1.3. НДЧ у своїй діяльності керується Конституцією України, законами і постановами Верховної Ради України, актами Президента України та постановами Кабінету Міністрів України, нормативними актами Міністерства освіти і науки України, інших центральних органів виконавчої влади України. Статутом університету, наказами й розпорядженнями ректора, проректора з наукової роботи та цим Положенням.

1.4. Положення про НДЧ регламентує наукову, науково-технічну та іншу творчу діяльність (далі наукова діяльність) науково-дослідних центрів, кафедр, лабораторій, відділів та науково-дослідних груп, а також внутрішні госпрозрахункові відносини та зв'язки структурних підрозділів між собою.

1.5. Наукова діяльність НДЧ є одним із основних засобів досягнення державних стандартів якості підготовки фахівців з вищою освітою та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, що реалізується за рахунок:

- інтеграції навчального процесу, науки та виробництва;
- підготовки фахівців на основі використання досягнень науково-технічного прогресу та залучення здобувачів освіти до участі у науково-дослідних і проєктно-конструкторських роботах, що виконуються за рахунок коштів державного бюджету і за договорами із замовниками;
- організації наукової та науково-виробничої роботи у взаємозв'язку з навчальним процесом;
- проведення олімпіад (конкурсів) студентської творчості та студентських наукових робіт.

1.6. Основними суб'єктами наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності Університету є науково-педагогічні, наукові та інженерно-технічні працівники, здобувачі вищої освіти, а також працівники підприємств, які спільно з закладами вищої освіти проводять наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність.

1.7. Науково-технічна продукція, створена у результаті науково-технічної діяльності НДЧ є об'єктом власності Університету, якщо інше не передбачено законом або договором. Результати фундаментальних досліджень, а також робіт з пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки, що фінансуються за рахунок коштів бюджету, передаються виконавцем державі для використання з додержанням правил, передбачених чинним законодавством України.

1.8. Кінцевим результатом діяльності наукових підрозділів Університету є науково-технічна продукція, що реалізується як товар. До науково-технічної продукції відносяться закінчені науково-дослідні, дослідно-конструкторські та технологічні роботи, виготовлені дослідні зразки або партії виробів, патенти, ліцензії, “ноу-хау”, а також науково-технічні послуги і виробнича продукція.

2. Мета, завдання і функції науково-дослідної частини

2.1. Метою діяльності НДЧ є організація і проведення наукових досліджень і розробок та їх спрямування на створення і впровадження нових конкурентоспроможних технологій, видів техніки, матеріалів тощо для забезпечення інноваційного розвитку суспільства, підготовки фахівців інноваційного типу, підвищення наукової і професійної кваліфікації професорсько-викладацького персоналу, наукових співробітників.

2.2. Основні завдання і функції науково-дослідної частини:

2.2.1. *у галузі наукових досліджень:*

- одержання конкурентоспроможних наукових і науково-прикладних результатів;
- сприяння проведенню фундаментальних та пошукових досліджень з проблем природничих, суспільних, гуманітарних та технічних наук;
- сприяння проведенню прикладних досліджень за замовленнями підприємств, установ, організацій, фізичних осіб та ініціативних науково-дослідних робіт щодо вирішення актуальних завдань науково-технічного розвитку;
- участь у розробленні наукових проблем подальшого розвитку і вдосконалення вищої освіти;

2.2.2. *у галузі планування і організації наукових досліджень:*

- визначення пріоритетних і перспективних напрямів наукових досліджень в університеті;
- координація науково-дослідної діяльності структурних одиниць науково-дослідної частини Університету та кафедр;
- проведення внутрішнього та зовнішнього експертного оцінювання проектів та перебігу виконання наукових досліджень;
- формування перспективного і поточного тематичних планів науково-дослідних робіт, які виконуються науково-педагогічними працівниками у межах основного робочого часу та здійснення контролю за його виконанням;
- подання на державну реєстрацію науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт;
- організація роботи з укладання договорів із замовниками з метою створення науково-технічної продукції, надання науково-технічних послуг, маркетингових досліджень тощо;
- розроблення бізнес-пропозицій і бізнес-планів для впровадження наукових досліджень у виробництво;
- визначення переліку науково-дослідних робіт, що є перспективними для впровадження в регіоні та галузі. Координація взаємодії виконавчої влади і місцевого самоврядування з ученими Університету;

- здійснення контролю за своєчасним і якісним виконанням науково-дослідних робіт відповідно до технічних завдань та програм. Контроль за надходженням і витратами коштів на виконання договорів;

- забезпечення державної реєстрації науково-дослідних робіт, своєчасності і достовірності звітності, що подається до органів державної статистики та Міністерства освіти і науки України та участь у підготовці матеріалів для атестації в частині наукової і науково-технічної діяльності;

- здійснення авторського нагляду за впровадженням результатів завершених наукових досліджень;

2.2.3. у галузі інформаційного забезпечення наукових досліджень:

- популяризація результатів наукових досліджень шляхом; організації виставкової діяльності; поширення результатів наукових досліджень через видання рекламно-інформаційної продукції; організації та проведення ділових зустрічей з метою сприяння впровадженню результатів наукових досліджень у виробництво;

- здійснення роботи щодо правової охорони в Україні та за її межами об'єктів інтелектуальної власності Університету, оформлення матеріалів заявок на об'єкти промислової власності та авторського права. Організаційно-методичне керівництво захистом об'єктів, що складають комерційну таємницю або конфіденційну інформацію, від недобросовісної конкуренції;

- науково-методичне керівництво й участь у проведенні патентних досліджень на усіх етапах виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, контроль за їх науково-технічним рівнем;

- організація, спільно з керівниками та виконавцями, роботи щодо виявлення перспективної тематики для комерційної реалізації, підготовка пропозицій та необхідних матеріалів для продажу ліцензій на об'єкти промислової власності та авторського права;

- забезпечення відповідності вимогам державних стандартів засобів і методів вимірювання, що застосовуються при виконанні наукових досліджень в Університеті, науково-технічної, конструкторської та технологічної документації, технічних умов та інших нормативних документів. Організація та проведення технічного обслуговування і періодичної перевірки засобів вимірювань;

2.2.4. у галузі забезпечення зв'язку наукових досліджень з навчальним процесом:

- застосування нових наукових, науково-технічних знань під час підготовки фахівців з вищою освітою;

- організація науково-технічної діяльності здобувачів вищої освіти, проведення олімпіад і конкурсів;

- підвищення якості підготовки фахівців за рахунок збагачення навчального процесу результатами новітніх наукових досліджень, широкої участі професорсько-викладацького складу, здобувачів вищої освіти у науково-дослідній роботі та розробках, залучення здобувачів освіти до творчої праці;

- сприяння активному використанню технічної бази Університету здобувачами вищої освіти для проведення наукової роботи, виконання курсових і дипломних робіт/проектів, виробничої практики;

- участь у розробленні й модернізації навчальних та науково-дослідних лабораторій Університету;

- організація планування та виконання науково-дослідних робіт, які виконуються в межах основного робочого часу професорсько-викладацького персоналу та проводяться в напрямках: органічної єдності змісту освіти і програм наукової діяльності; спрямування фундаментальних, прикладних досліджень і розробок на розв'язання важливих соціально-економічних завдань; підготовки науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації;

2.2.5. у галузі підготовки і підвищення кваліфікації кадрів (у порядку, передбаченому чинним законодавством):

- формування сучасного наукового кадрового потенціалу, здатного забезпечити розроблення та впровадження інноваційних наукових розробок;

- організація атестації наукових працівників університету;

- сприяння, на основі використання новітніх досягнень науки і техніки, процесу навчання здобувачів освіти, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців, підготовки науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації;

2.2.6. у галузі всеукраїнського та міжнародного співробітництва:

- сприяння інтеграції наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності Університету і наукових установ Національної академії наук України, національних галузевих академій наук, що здійснюється з метою розроблення та виконання пріоритетних наукових програм, проведення наукових досліджень, експериментальних розробок тощо на засадах поєднання кадрових, фінансових, технічних і організаційних ресурсів відповідно до чинного законодавства України;

- виконання державних науково-технічних програм і програм за державним замовленням, а також завдань з міжнародного науково-технічного співробітництва;

- сприяння здійсненню кооперації з академічними і галузевими науковими установами та органами місцевого самоврядування з метою спільного вирішення важливих науково-технічних проблем;

- координація наукових досліджень, що виконуються кафедрами Університету, науково-організаційна допомога в їх проведенні, рейтингове оцінювання роботи професорсько-викладацького складу Університету та наукових співробітників;

- сприяння впровадженню на міжнародному ринку результатів наукових, технічних, технологічних та інших розробок Університету, продажу патентів і ліцензій;

- залучення коштів міжнародних фондів, установ, громадських організацій тощо для виконання в Університеті наукових, освітніх та інших програм;

- координація роботи і мобілізація зусиль наукового і науково-педагогічного персоналу, направлених на формування міжнародного рейтингу Університету.

3. Структура і управління діяльністю науково-дослідної частини

3.1. Структура науково-дослідної частини Університету розробляється на підставі типових структури і штатів, затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України «Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових

установ».

3.2. Структура і штати НДЧ визначаються Університетом самостійно залежно від річного обсягу виконуваних робіт (річного фонду заробітної плати) і затверджуються ректором на початку календарного року. У разі необхідності за поданням проректора з наукової роботи структура і штатний розпис можуть змінюватися наказом ректора впродовж року.

3.3. Структурна схема встановлює склад функціональних підрозділів управління НДЧ університету і функціональні зв'язки між підрозділами і керівництвом НДЧ.

3.3.1. Основними структурними підрозділами НДЧ є:

- науково-виробничі та науково-технічні центри;
- галузеві науково-дослідні лабораторії;
- науково-дослідні лабораторії та центри при підрозділах Університету;
- наукові колективи кафедр, групи осіб та окремі виконавці наукових робіт з надання науково-технічних послуг, виконання грантових проєктів;
- функціональні відділи (сектори) для обслуговування науки;

3.3.2. Основними структурними підрозділами НДЧ можуть бути:

- науково-дослідні інститути;
- спільні науково-дослідні лабораторії з інститутами НАН України, закладами Міністерства освіти і науки України та зарубіжних країн;
- центри науково-технічної творчості молоді;
- дослідні виробництва та інші інноваційні структури;

3.3.3. За необхідності, НДЧ для обслуговування науки може створювати відповідні функціональні відділи, служби, підрозділи тощо.

3.4. Структурні підрозділи НДЧ створюються і ліквідуються наказами ректора і знаходяться в безпосередньому підпорядкуванні у проректора з наукової роботи.

3.5. У разі виконання науково-дослідних робіт вченими різних спеціальностей, або для ефективного використання унікального та дорогого обладнання у складі НДЧ можуть утворюватися міжкафедральні лабораторії.

3.6. Наукову-дослідну частину Університету очолює начальник, якого призначає та звільняє з посади ректор Університету за погодженням з проректором з наукової роботи. Начальник НДЧ безпосередньо підпорядковується проректору з наукової роботи та є його першим заступником. У разі відсутності проректора з наукової роботи (відпустки, лікарняний, відрядження) він виконує його обов'язки та наділений правом підпису і проставлення печатки НДЧ.

3.7. У прямому підпорядкуванні начальника НДЧ є: сектор держбюджетної, господарської тематики та супроводу грантових проєктів, сектор науково-організаційної та аналітичної роботи, відділ інтелектуальної власності та трансферу технологій, а також інші структурні підрозділи НДЧ.

3.8. Начальник науково-дослідної частини:

- спрямовує і координує діяльність структурних підрозділів НДЧ;
- забезпечує координацію та взаємодію науково-дослідної частини з іншими

структурними підрозділами Університету;

- забезпечує здійснення та реалізацію наукової діяльності в Університеті в межах своїх обов'язків і повноважень, делегованих проректором з наукової роботи;

- відповідає за виконання покладених на науково-дослідну частину завдань з реалізації державної політики у сфері освіти і науки;

- погоджує положення про структурні підрозділи науково-дослідної частини і посадові обов'язки працівників частини;

- подає на затвердження ректору, проректору з наукової роботи кошториси доходів і видатків та штатний розпис частини в межах граничної чисельності та фонду оплати праці його працівників;

- одержує у встановленому порядку від посадових осіб Університету, їх структурних підрозділів документи, довідки, розрахунки, інші матеріали, необхідні для виконання покладених на нього завдань;

- за погодженням із керівниками відповідних структурних підрозділів Університету залучає їх працівників для підготовки проєктів нормативних актів та інших документів, а також для розроблення та реалізації заходів, що проводяться НДЧ згідно з функціями, які вона виконує;

- бере участь у нарадах, семінарах, конференціях, які проводяться в Університеті та інших установах, у разі розгляду на них питань, що стосуються наукової діяльності;

- інформує ректора, проректора з наукової роботи у разі покладення на науково-дослідну частину роботи, що не належить до її функцій чи виходить за їх межі, а також у випадках, коли відповідні підрозділи або посадові особи не налагоджують документи, інші матеріали, необхідні для вирішення порушених питань;

- контролює виконання постанов, наказів і розпоряджень та інших правових документів з питань наукової діяльності працівниками науково-дослідної частини.

3.9. Керівниками госпдоговірних, держбюджетних тем та грантових проєктів призначаються штатні співробітники або сумісники, які мають вчені ступені і звання.

3.10. Працівниками секторів держбюджетної, господарської тематики та супроводу грантових проєктів, а також науково-організаційної та аналітичної роботи мають бути штатні працівники НДЧ або сумісники, які навчаються в аспірантурі / докторантурі. Штатні працівники НДЧ можуть обіймати посади в інших структурних підрозділах НДЧ та Університету на умовах сумісництва з дотриманням вимог чинного законодавства.

3.11. Керівники структурних підрозділів НДЧ (лабораторій, держбюджетних та госпдоговірних тематик, грантових проєктів) відповідають за виконання умов технічного завдання на держбюджетну/госпдоговірну роботу (ключових показників-індикаторів виконання грантового проєкту) та її майновий і фінансовий стан несе керівник теми/проєкту.

3.12. Відношення між структурними підрозділами НДЧ будуються на умовах обов'язкового і якісного виконання посадових функцій згідно з посадовими інструкціями.

3.13. Основні наукові і науково-організаційні питання діяльності

Університету розглядає Науково-технічна рада, Науково-художня рада (з напрямів творчої діяльності), а також Вчена рада університету згідно зі Статутом університету. Склади Науково-технічної ради, Науково-художньої ради і Положення про ці ради затверджуються ректором.

3.14. Про свою роботу управління НДЧ звітує перед ректором та Вченою радою університету, державними органами управління та статистики. Обговорення одержаних результатів з науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт, робіт творчого характеру, грантових проєктів здійснюється на засіданнях кафедр, радах факультетів, Науково-технічній раді Університету, Науково-художній раді Університету із залученням провідних вчених та працівників промисловості.

3.15.3 метою поліпшення підбору і розстановки кадрів, підвищення ділової кваліфікації, якості й ефективності роботи, забезпечення прямого зв'язку між заробітною платою і результатами праці регулярно (відповідно до чинного законодавства) здійснюється атестація керівників і спеціалістів НДЧ.

3.16. НДЧ здійснює підготовку зведеного річного звіту про наукову та науково-технічну діяльність Університету, а також рейтингу кафедр, факультетів та інших підрозділів з науково-дослідної роботи.

4. Організація планування науково-дослідних робіт

4.1. Науково-дослідні роботи, що фінансуються з державного бюджету та виконуються за рахунок власних коштів:

- фінансування науково-дослідних робіт (НДР) з державного бюджету здійснюється на конкурсній основі. Конкурс на виконання конкретної тематики оголошується Міністерством освіти і науки України, іншими міністерствами, відомствами та фондами;

- конкурс на виконання науково-дослідних робіт може оголошуватися НДЧ Університету. Фінансування у цьому випадку здійснюється за рахунок власних коштів Університету;

- основою організації, планування і виконання науково-дослідної роботи є підписане і завірене печаткою відповідного Міністерства чи відомства (фонду) технічне завдання (ТЗ) чи тематичний план і виділені кошти;

- керівник науково-дослідної роботи має бути штатним працівником Університету і призначається наказом ректора з дня підписання ТЗ замовником або проректором з наукової роботи на підставі заяви керівника НДР і подання начальника НДЧ за згодою проректора з наукової роботи;

- керівник держбюджетної теми оформляє кошторис витрат на поточний рік згідно з доведеним фінансуванням;

- керівник теми відповідно до річного фонду заробітної плати формує колектив виконавців. Зарахування на роботу по темі штатних працівників і сумісників, здійснюється з часу реєстрації договору в НДЧ Університету;

- результати виконання держбюджетної теми щорічно розглядаються на засіданні Науково-технічної ради Університету;

- основою організації, планування і виконання науково-дослідної роботи за рахунок власних коштів університету є підписане і завірене печаткою Університету ТЗ і наказ по Університету із зазначенням виділених коштів;

- керівник науково-дослідної роботи, яка виконується за рахунок власних коштів Університету, на основі затвердженого ТЗ заключає договір з ректором (проректором з наукової роботи), до якого додаються такі документи: технічне завдання, календарний план робіт, кошторис витрат на поточний рік;

- договір вступає в силу після підписання його обома сторонами і реєстрації в НДЧ Університету.

4.2. Науково-дослідні роботи, що виконуються за господарськими договорами та договорами про надання науково-технічних послуг:

- основою для виконання НДР є договір на створення (передачу) науково-технічної продукції між Замовником та Університетом;

- договір включає такі документи: договір, ТЗ, календарний план робіт, протокол договірної ціни, кошторис витрат з теми;

- договір вступає у силу після підписання його обома сторонами (підписи завірені круглими печатками сторін, що домовляються) і реєстрації в НДЧ Університету;

- керівник госпдоговірної теми призначається наказом ректора Університету з дня реєстрації договору на підставі заяви керівника і за згодою проректора з наукової роботи; керівник теми оформляє кошторис витрат на поточний рік в межах договірної ціни роботи;

- керівник теми відповідно до річного фонду заробітної плати формує колектив виконавців. Зарахування на роботу по темі штатних працівників і сумісників оформляється наказом ректора Університету;

- надання науково-технічних послуг здійснюється науковими підрозділами Університету на підставі затверджених ректором положень.

5. Організація праці і фінансування науково-дослідних робіт

5.1. Матеріальні, фінансові, адміністративні взаємовідносини НДЧ та університету здійснюються та регулюються відповідно до Статуту університету та цього Положення.

5.2. Науково-дослідна частина:

- розробляє пропозиції щодо фінансового забезпечення наукових досліджень;

- розробляє кошторис витрат на виконання науково-дослідних робіт у межах виділених бюджетних коштів;

- розробляє і подає для затвердження в установленому порядку проєкт штатного розпису НДЧ в межах установленної чисельності працівників;

- подає пропозиції щодо організації груп НДЧ у службах Університету в межах встановленої чисельності працівників апарату управління;

- залучає в установленому порядку професорсько-викладацький, навчально-допоміжний і виробничий персонал, докторантів, аспірантів і студентів та висококваліфікованих спеціалістів інших організацій до виконання науково-дослідних робіт на умовах сумісництва і за угодами цивільно-правового характеру;

- розглядає і затверджує план виконання наукових досліджень викладачів Університету, що здійснюються за рахунок другої половини робочого дня;

- подає пропозиції щодо встановлення в межах базового фінансування надбавок до заробітної плати штатним науковим працівникам науково-дослідної частини та їх матеріальне заохочення за умови наявності економії фонду заробітної плати.

5.3. НДЧ, як структурний підрозділ університету, не має права самостійно змінювати профіль діяльності, здавати в оренду майно, продавати та передавати основні засоби, які є державною власністю.

6. Створення, реорганізація та припинення діяльності госпдоговірних підрозділів

6.1. Основою для створення наукових підрозділів для виконання госпдоговірних тем та грантових проєктів є наказ ректора з представленням відповідних документів керівником теми/проєкту, погоджених з проректором з наукової роботи і начальником НДЧ.

6.2. Реорганізація та ліквідація наукових госпдоговірних підрозділів здійснюється наказом ректора за умови:

– недоцільності подальшої роботи;

– тривалої (до трьох місяців) збитковості та неплатоспроможності підрозділу.

6.3. Створення, реорганізація та ліквідація наукових госпдоговірних підрозділів здійснюється відповідно до чинного законодавства України.

7. Створення, реорганізація та припинення діяльності науково-дослідної частини

7.1. Основою для створення, реорганізації чи ліквідації науково-дослідної частини є наказ ректора, погоджений з проректором з наукової роботи.

7.2. Створення, реорганізація та ліквідація НДЧ здійснюється відповідно до чинного законодавства України.

8. Прикінцеві положення

8.1. Дане Положення затверджується Вченою радою Університету та вводиться в дію з моменту його затвердження.

8.2. Усі наступні зміни і доповнення мають проходити загальну процедуру прийняття та затвердження Науково-технічною радою та Вченою радою Університету.

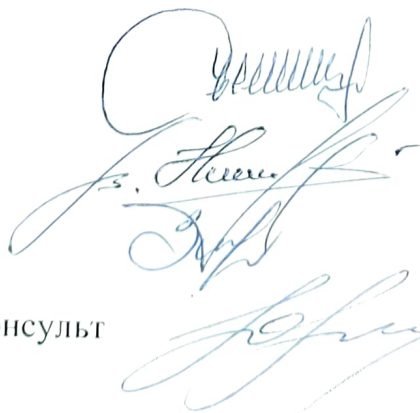
ПОГОДЖЕНО:

Проректор з НР

Проректор з НПР

Начальник НДЧ

Провідний юрисконсульт

Олег СИНЮК

Віктор НИЖНИК

Оксана ЗАХАРКЕВИЧ

Іван ЮРЧАК